

Posudek oponenta

na diplomovou práci **Karla Smítky**, předloženou k obhajobě na katedře
správního práva Fakulty právnické ZČU,

na téma

"Úprava práva shromažďovacího a související judikatura"

Předložená diplomová práce je poměrně obstojným textem ke zvolenému tématu. Pohybuje se v pásmu průměrných diplomových prací. Vyznačuje se solidní systematikou a přehledností a kandidát v ní prokázal, že je schopen shromáždit potřebné informace především z české literatury a judikatury a kompilovat je. Kandidát se vcelku obstojně orientuje ve zvolené problematice a prokazuje i jisté přesahy do příbuzných disciplín (politologie, zejména ta její část, jež se zabývá politickým extremismem v ČR). Rozbor zvolené problematiky předkládá v podobě srozumitelné a odborně dostatečně kvalifikované, byť nejdoucí do větší hloubky.

Struktura práce odpovídá tématu, jež si kandidát zvolil.

V úvodu se kandidát věnuje přehledu právní úpravy shromažďovacího práva, tedy zejména jeho ústavním základům a hlavním principům zákonné úpravy. Zmiňuje smysl a účel shromažďovacího práva a jeho vztah k některým dalším základním právům, především ke svobodě projevu. Škoda jen, že se ústavními základy shromažďovacího práva, zejména jeho vztahům k dalším základním právům a ústavně chráněným hodnotám (např. lidská důstojnost, soukromí, demokratický řád lidských práv aj.) nezabýval důkladněji, a to i z hlediska metodologie prosazování ústavně zaručených práv (kolize základních práv, proporcionalita, meze a jádro základního práva, možnosti omezení aj.), neboť právě tyto ústavněprávní kategorie se pak projevují na úrovni tzv. „jednoduchého“ práva při interpretaci některých jeho ustanovení (typicky, jak se tím kandidát dále důkladně zabývá v jiné části své práce, třeba při interpretaci pojmu „oznámeného účelu shromáždění“).

Další části práce poskytují stručný přehled historického vývoje shromažďovacího práva a mezinárodněprávního zakotvení svobody shromažďování. Ve vztahu k historickému přehledu lze práci vytknout, že jednal prakticky pomíjí období nacistické okupace (zmiňuje jen některé zpříšňující předpisy z období konce druhé republiky), jednak se v pasážích o komunistickém režimu omezuje na přehled nejvýznamnějších relevantních právních předpisů, navíc jen některých, avšak pomíjí politickou a administrativní fakticitu, která uplatňování shromažďovacího práva ve skutečnosti v mnoha ohledech znemožňovala, a pomíjí např. i poslední snahy komunistického režimu těsně před jeho pádem „obnovit pořádek“ v reakci na tzv. Palachův týden v lednu 1989 (zákonné opatření předsednictva FS ČSSR č. 10/1989 Sb. z února onoho přelomového roku).

Stěžejní částí práce je kapitola o realizaci práva shromažďovacího. Začíná přehledem změn právní úpravy mezi rokem 1990, kdy byl přijat nynější shromažďovací zákon, a současností. Dále podává výklad působnosti shromažďovacího zákona, a tedy analyzuje, která shromáždění a jakým způsobem jsou podrobena režimu tohoto zákona a která naopak jsou z něho vyňata. Kapitola pokračuje rozbořením subjektů shromáždění (svolavatel, správní orgán, účastník) a tím, jaká práva mají a jaké povinnosti musí plnit. Zajímavé jsou kandidátovy úvahy o zakrývání tváře způsobem ztěžujícím nebo znemožňujícím identifikovat účastníka shromáždění; možná však bylo vhodné je doplnit metodologicky sofistikovanějšími argumenty, zejména za použití principu proporcionality. V podkapitole věnované oznamování shromáždění kandidát analyzuje druhy shromáždění podléhající oznamovací povinnosti a druhy, které jí nepodléhají. Škoda, že se nezabýval též specifickým druhem shromáždění, jenž oznamovací povinnosti z povahy věci nepodléhá, a sice shromážděním spontánně vzniklým (na druhé straně se jím však zabývá v souvislosti s rozpouštěním shromáždění na str. 36-37 práce). Dále se zabývá zákazem shromáždění a v této souvislosti zejména otázkou „oznámeného účelu shromáždění“. Zde podrobně rozebírá judikaturu NSS rozlišující mezi skutečným závadným a oznámeným nezávadným, avšak skutečnost zastírajícím účelem shromáždění. Reprodukuje v této souvislosti kritiku judikátu NSS „kříšťálová noc“ (8 As 51/2007-67 z 5. 11. 2007), jak ji prezentují ve svém komentáři ke shromažďovacímu zákonu Petr Černý a Markéta Lehká. Svůj vlastní názor však neprezentuje. Dále se věnuje dalšímu judikátu NSS na téma napětí mezi oznámeným a skutečným účelem shromáždění (8 As 7/2008-116 z 31. 8. 2009). Dalším významným a na základě judikatury českých soudů, ale i ESLP důkladně rozebraným tématem je v práci zákaz shromáždění pro hrozící závažné nebezpečí (např. narušení provozu, omezení zásobování, hrozba nepokojů a násilí v souvislosti se shromážděním aj.) a otázka střetu souběžných shromáždění, otázka rušitelů shromáždění aj. Konečně se kandidát zabývá procedurálními aspekty shromáždění, tj. procedurální stránkou zákazu shromáždění, jeho rozpuštění a případného policejního zákroku k realizaci rozpuštění. Zabývá se např. lhůtou k zákazu, důvody rozpuštění, koordinací činnosti mezi zástupcem obecního úřadu a policií. Závěrem stěžejní kapitoly práce se kandidát věnuje sankcím (trestním i správním) v souvislosti se shromážděními.

Další rozsáhlejší kapitola práce je věnována vztahu extremismu a práva shromažďovacího. Zde se nejedná o text toliko právní, nýbrž ve své podstatě mezioborový na pomezí politologie a práva. Kandidát rozebírá formy a projevy extremismu ve vztahu ke shromažďovacímu právu a analyzuje aktuální situaci v ČR v této oblasti. Zmiňuje závěrem i některé další judikáty k tématu.

Závěr práce shrnuje obsah jednotlivých kapitol a konstatuje, že současná právní úprava odpovídá principům demokratického právního státu a respektuje princip proporcionality při střetu práva shromažďovacího s dalšími základními právy.

K jednotlivým úvahám uvedeným v práci lze poznamenat, že kandidát v některých případech, ač by to bylo na místě, pouze konstatuje stav judikatury, aniž by sám zhodnotil, zda její závěry jsou přesvědčivé (např.

shora již zmíněné otázky skutečného kontra oznámeného účelu shromáždění). Obecně lze litovat, že kandidát je navýsost zdrženlivý ve vyjadřování vlastních názorů a hodnocení, a střežil se konfrontování a skutečně hlubší analýzy názorů vyjadřovaných v judikatuře či citované literatuře. Práce rovněž postrádá jakýkoli komparativní rozměr, snad jen s výjimkou rozboru některých judikátů ESLP týkajících se cizích zemí (např. Maďarska).

Kandidát vycházel z víceméně standardního okruhu českých odborných knih a článků k danému tématu, zejména z komentářů, monografií a internetových zdrojů k extremismu. Poněkud chudě je zastoupena ústavněprávní literatura, zejména nejnovější komentáře k Listině základních práv a svobod (Wagnerová a kol.) a k EÚLP (Kmec a spol.). Zřejmě to lze přičítat okolnosti, že uvedené publikace vyšly krátce před dokončením diplomové práce. Zcela absentuje literatura cizojazyčná.

Seznam literatury a dalších informačních zdrojů je přehledný, uspořádaný podle jednotlivých kategorií zdrojů.

Práce je napsána kultivovaným jazykem a s malým množstvím překlepů či chyb v psaní. Kandidát vcelku korektně pracuje s prameny a zpravidla uvádí zdroje převzatých myšlenek. Pasáže, které podle systému kontroly plagiátorských prací vykazují shody s jinými texty publikovanými v elektronicky dostupných zdrojích, jsou převážně citace právních předpisů nebo jiných podobných dokumentů.

Předloženou diplomovou práci považuji za průměrné dílo a doporučuji ji k obhajobě s tím, že předběžně navrhuji hodnocení „velmi dobře“.

V Praze dne 21. září 2012

JUDr. PhDr. Karel Šimka, LL.M., Ph.D.
odborný asistent na KSP FPR ZČU